

עדינה מרקס

7.5.7.2005

כולם לעמוד בתור למזרק

בתי החולים ממחזרים ציוד חד פעמי בלי פיקוח ובקרה. נדאי שמשרד הבריאות יתעשת עוד לפני האסון

החרישה הכלל-עולמית למיחזור נובעת מהצורך לחסוך במשאב אנרגיה וחומרי גלם. בעוד שבאירופה וארה"ב ממחזרים פסולת יתית, בישראל אפילו התקנות המתייחסות למיחזור בקבוקי זשקה אינן נאכפתות. אך מה קורה כשמדובר במיחזור ציוד רפואי הנועד לשימוש חד פעמי?

מד"ח מבקר הסריגה ל-2005, שברק סוגיה זו, עולים מממצאים מודים ביותר. בתי החולים בארץ עושים שימוש חוזר בפריטים ארצון ייעד לשימוש חד פעמי, לאחר שעברו ניקוד ועיקור, כדי 'צמצם את עלויות הטיפול. מדובר בפריטים שחלקם משמשים לפעולות כירורגיות מולשניות, כגון צנתרים לכריכה של עורקי לב ולבריאות גסטרואנטרולוגיות.

האם יש להתיר פעולה זו? יש מדינות שבהן חל איסור על מידוד ציוד חד פעמי (בהן צרפת, ספרד ובריטניה), יש המתירות למדוד ציוד חד פעמי ולמשל שווייץ וקנדה) ויש כאלו שבהן הנושא אינו מוסדר או מוסדר באופן חלקי (למשל יוון).

בישראל משרד הבריאות לא קבע עמדה ולא גיבש מדיניות. בפועל, רוב בתי החולים ממחזרים ציוד רפואי חד פעמי, מה שמעיד כמה בעיות ראשית, לא נקבעו אמות מידה - כגון מידת הסיכון הרפואי או מבחנים רפואיים אחרים - שעל פיהן ייקבע באי לו חלים אסור הטיפול בצידוד כזה. שנית, אין הנחיות בכתב למכונים לאספקה סטרילית, המספי קים ציוד רפואי נקי ומעוקר לבתי החולים, ואין הנחיות לנתיני הטיפול הרפואי בחדרי הניתוח, במכונים ובמחלקות שבבתי החולים.

שלישית, אין וישום של השלבים של תהליכי המיחזור - הגר קיי, העיקוד והבקרות - ושל מספר המיחזרים שנעשו לכל פריט. רביעית - ברוב בתי החולים לא נעשות בדיקות שמטרתן להרא שתהליכי הניקוי והעיקוד של פריטים חד פעמיים ממחזורים עומדים בתקנים ראויים. כמו כן, לא נבחנו ההיבטים הכלכליים והרפואיים של המיחזור.

בכנס שהתקיים בארץ באפריל 2004 בנושא הוצגו סיכומי סקרים ותוצאות בדיקות מעבדה שברקו את משמעות המיחזור. אלה העלו "ספקות באשר לכימות, איכות ותוצאות השימוש באביזרים ממחזרים". כ-50% מהאביזרים שעברו עיבוד חוזר וסומנו כסטרייליים ומדדים כנים לשימוש נמצאו מזוהמים, 35%-45% מכלל האביזרים שנבדקו נמצאו לא סטריליים, כ-50% מכלל האביזרים היו פגיעות חיצונית ו-50% מהאביזרים לא עמדו בודישות המפרט.

המשמעות ברורה. השימוש בפריטי הציוד הזה, במיוחד בטיפול לים מולשניים ובניתוחים, מסכן את בריאות החולים ולפעמים גם את חיייהם. ראוי שמשרד הבריאות יתקן תקנות ברידות ומפורטות ברבן פריטי הציוד שמתור למחזור, יגבש הנחיות לבריאות ולתודע ליכים הנדרשים הן במשך המיחזור והן לאחריו ויסדיר את מערכת הבקרה הנדרשת. יש גם לידע את החולים ולציין ברשומה הרפואית של החולה שנעשה שימוש בצידוד ממחזור.

המכתבת היא יו"ר האגודה לאסיות החולה